

Лозицький М.П.,
курсант факультету підготовки
фахівців для підрозділів
превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Завгородня Ю.С.,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри
теорії та історії держави і права
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ ЯК ОРГАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВОПОРЯДКУ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ

Однією з важливих форм безпосередньої демократії, яка застосовується у значній кількості держав (усіх державах, крім тих, які мають таку форму правління як абсолютна монархія) є вибори. Саме під час виборів кожен громадянин може реалізувати своє право обирати або бути обраним до органів публічної влади, реалізуючи свою можливість управління державою та стверджуючи положення, яке у сучасному світі є одним із засадничих для демократичного суспільства: «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади є народ» .

Зважаючи на важливість інституту виборів для сучасної держави (особливо правової держави, якою і намагається себе презентувати Україна), особливої актуальності набуває питання забезпечення правопорядку під час проведення виборів.

У цьому контексті не можна не згадати відому в Україні справу В.А. Ющенко проти Центральної виборчої комісії України щодо встановлення результатів виборів Президента України у 2004 році, за результатами розгляду якої було констатовано наявність масових порушень виборчого законодавства, зокрема, у Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Луганській областях, Автономній Республіці Крим, та було зобов'язано Центральну виборчу комісію призначити повторне голосування по виборах Президента України. Значний кількісний показник порушень дозволив суду піддати розумному сумніву можливість адекватного відображення у проголошених результатах голосування волі народу.

Слід також відмітити, що за результатами аналізу порушень виборчого законодавства, вчинених під час виборів Президента України, що відбувалися у цьому році, як указав радник міністра внутрішніх справ Іван Варченко,

«Найпоширенішими порушеннями на виборчих дільницях є фото- та відеофіксація бюлетенів та спроби винести їх за межі дільниці. ... за весь період виборчої кампанії було зафіксовано 5 266 повідомлень про ті ситуації, які пов'язують з порушенням виборчого законодавства. З них 456 повідомлень упродовж «дня тиші»» [2].

Зважаючи на означене доцільно зробити висновок про необхідність ознайомлення працівників Національної поліції з виборчим законодавством, потребою проведення відповідних тренінгів, відпрацювання алгоритму дій при найбільш типових ситуаціях порушень громадського порядку та виборчого законодавства. Як зазначають тренери громадського об'єднання ОПОРИ «Ефективна поліція - забезпечення законності виборчого процесу»: «Це все потрібно доводити, бо це питання якості складання протоколів і взагалі розуміння поліцією виборчого закону і їхніх можливостей і прав. У нас нещодавно завершився один виборчий процес і ми змогли проаналізувати основні проблеми, які мали поліцейські на минулих виборах: складання протоколів, судову практику. Зараз була можливість зосередити увагу поліцейських на цих всіх питаннях, щоб не допускати такі випадки порушень» [3].

Зауважимо, що зазвичай коли мова йде про забезпечення правопорядку під час виборів працівниками Національної поліції, то переважно розуміють це як відповідну діяльність поліцейських у день голосування. Однак, виконання працівниками Національної поліції своїх обов'язків щодо забезпечення громадського порядку, боротьби з правопорушністю відбувається і до дня голосування. Так, це може бути реагування на повідомлення громадян про підкуп виборців, що може відбуватися і до дня голосування; охорона громадського порядку під час зустрічі кандидатів на відповідні посади органів публічної влади з виборцями, запобігання і припинення конфліктних ситуацій між учасниками виборчого процесу тощо.

Отже, важлива роль у забезпеченні правопорядку під час проведення виборів до органів публічної влади відводиться Національній поліції, яка наділяється повноваженнями для протидії порушенням виборчого законодавства. Значну роль щодо охорони громадського порядку виконують працівники Національної поліції у день голосування. Водночас, важливою є і їхня діяльність із припинення і запобігання порушенням виборчого законодавства і на інших етапах виборчого процесу.

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. У МВС назвали найпоширеніші порушення на виборчих дільницях. URL.: <https://tyzhden.ua/News/228491> (дата звернення 23.10.2019 р.).

3. Типові порушення та алгоритм дії: у Житомирі працівників поліції навчали реагувати на інциденти під час виборів. URL.: <https://www.oporaua.org/news/vybory/parlamentski-vybory/parlamentski-vybory-2019/18252-tipovi-porushennia-ta-algoritm-diyi-u-zhitomiri-pratsivnikiv-politsiyi-navchali-reaguvati-na-intsidenti-pid-chas-viboriv> (дата звернення 23.10.2019 р.).